

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელით

19/12/2018 წელი

ქ. ბათუმი

შესავალი ნაწილი

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგია
მოსამართლე - გოჩა ფუტყარაძე
სხდომის მდივანი - ნინო ცინცაძე

მოსარჩელე: შპს „უ-----“

წარმომადგენელი: ა-----ე

მოპასუხე: რ----- ა-----ე და ი----- ძ-----ე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება.

ა ლ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი:

1. სასარჩელო მოთხოვნა:

შპს „უ-----“ სასარჩელო განცხადებით მოითხოვს რ----- ა-----ეს და ი----- ძ-----ეს მის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისროთ 380.59 ლარის გადახდა.

მოსარჩელის წარმომადგენელი სასარჩელო მოთხოვნას ასაბუთებს შემდეგი არგუმენტებით:

2016 წლის 9 დეკემბერს შპს „უ-----სა“ და რ----- ა-----ეს შორის გაფორმდა სესხის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც რ----- ა-----ემ მოსარჩელისაგან სესხად მიიღო 1500 ლარი, 60 დღის ვადით, ყოველდღიური 0.27 %-იანი სარგებლის დარიცხვის პირობით. სესხის ვადაგადაცილების შემთხვევისათვის მხარეები შეთანხმდნენ პირგასამტეხლოს გადახდაზე. თანხის ვადაში გადაუხდელობისათვის სესხის თანხას ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე დაერიცხება თანხის 1.5 %. თუ მსესხებელი დამატებით ვადაში არ დაფარავს დავალიანებას, მაშინ ხელშეკრულების მიხედვით პირგასამტეხლოდ 1.5 %-ის დარიცხვა ჩერდება და დავალიანების თანხას დაერიცხება ჯარიმა დავალიანებად დარჩენილი თანხის 12 %. სესხის ხელშეკრულების უზრუნველყოფის მიზნით 2016 წლის 6 სექტემბერს სოლიდარული თავდებობის ხელშეკრულება დაიდო ი----- ძ-----ესთან. შესაბამისად რ----- ა-----ის ვალდებულებებზე პასუხისმგებლობა იკისრა გიორგი ძ-----ემ. რ----- ა-----ეს სესხის დაფარვა უნდა განეხორციელებია შეთანხმებული გრაფიკის მიხედვით. მან დაარღვია ვალდებულება და გრაფიკის მიხედვით თანხა არ გადაიხადა. მას ძირითადი თანხის სახით გადასახდელი დარჩა 130.72 ლარი. სესხი არ დაფარა თავდებმა პირმაც. ვალდებულების შესრულების ვადაგადაცილებისათვის სესხს დაერიცხა პირგასამტეხლო და საურავი. საერთო ჯამში სესხზე გადასახდელი ძირითადი

თანხაა 130.72 ლარი, პროცენტი 21.18 ლარი, პირგასამტეხლო 48.69 ლარი და საურავი 180 ლარი. სულ 2432.53 ლარი.

2. მოპასუხის პოზიცია:

2.1. რ----- ა-----ე სარჩელს არ ცნობს. განმარტავს, რომ მას ვალდებულება შესრულებული აქვს.

2.2. ი----- ძ-----ემ შესაგებელი არ წარმოადგინა.

3. ფაქტობრივი გარემოებები:

3.1. უდავო ფაქტობრივი გარემოებები:

3.1.1. 2016 წლის 9 დეკემბერს შპს „უ-----სა“ და რ----- ა-----ეს შორის გაფორმდა სესხის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზეც რ----- ა-----ემ მოსარჩელისაგან სესხად მიიღო 1500 ლარი, 60 დღის ვადით, ყოველდღიური 0.27 %-იანი სარგებლის დარიცხვის პირობით.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებას:

- ხელშეკრულება ს.ფ.14-17

3.1.2. სესხის ვადაგადაცილების შემთხვევისათვის მხარეები შეთანხმდნენ პირგასამტეხლოს გადახდაზე. თანხის ვადაში გადაუხდელობისათვის სესხის თანხას ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე დაერიცხებოდა თანხის 1.5 %. ხელშეკრულების მერვე მუხლით თუ მსესხებელი დამატებით ვადაში არ დაფარავს დავალიანებას, მაშინ პირგასამტეხლოდ 1.5 %-ის დარიცხვა ჩერდება და დავალიანების თანხას დაერიცხება ჯარიმა დავალიანებად დარჩენილი თანხის 12 %.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებას:

- ხელშეკრულება ს.ფ.14-17

3.1.3. სესხი უნდა დაფარულიყო მხარეების მიერ შეთანხმებული გრაფიკის მიხედვით.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებას:

- გადახდის გრაფიკი. ს/ფ 16-17.

3.1.4. რ----- ა-----ესთან დადებული სესხის ხელშეკრულების შესრულებაზე თავდებობა იკისრა გიორგი ძ-----ემ.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებას:

- სოლიდარული პასუხისმგებლობის შესახებ ხელშეკრულება.ს.ფ 18-19

3.1.5. მხარეები არ დაობენ მასზედ, რომ რ----- ა-----ემ სესხის დაფარვის გრაფიკი დაარღვია. მან ყოველდღიური შენატანი გრაფიკის მიხედვით არ გადაიხადა.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებას:

- გადახდის გრაფიკი. ს/ფ 16-17.

- გადახდის ბარათი.ს.ფ. 26-33

3.1.6. სესხის დაფარვის მიზნით რ----- ა-----ემ საერთო ჯამში გადაიხადა 1891.50 ლარი.

სასამართლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებას:

- გადახდის ბარათი.ს.ფ. 26-33

3.2. დადგენილი სადავო ფაქტობრივი გარემოებები:

3.2.1. მხარეთა შორის სადავო გარემოებაა გადახდილი და გადასახდელი თანხის ოდენობა.

3.2.2. სასამართლო განმარტავს, რომ ფაქტობრივი გარემოების სადაოობისას სასამართლო ხელმძღვანელობს შეჯიბრებითობის, დისპოზიციურობისა და თანასწორობის პრინციპით, რაც გულისხმობს მას, რომ საქმის განხილვისას მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ რომელი ფაქტები დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს. ასევე თავად განსაზღვრავენ, რომელი მტკიცებულებები გამოიყენონ ამა თუ იმ ფაქტობრივი გარემოებების დასადასტურებლად. ორივე მხარემ უნდა წარმოადგინოს მტკიცებულებები, რომლითაც უტყუარად დადგინდება სარჩელში და შესაგებელში მითითებული გარემოებების უტყუარად არსებობა. დისპოზიციურობის პრინციპიდან გამომდინარე ფაქტების მტკიცების ტვირთი მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის განაწილებული უნდა იყოს იმგვარად, რომ ფაქტის მტკიცება ობიექტურად შესაძლებელი იყოს. მხარეს, რომელსაც დაეკისრება რომელიმე ფაქტის დამტკიცება, მისთვის ასეთი გარემოების დამტკიცება ობიექტურად შესაძლებელი უნდა იყოს. მხარეებს არ უნდა დაეკისროთ იმ გარემოების მტკიცების ტვირთი, რომლის დამტკიცებაც მისთვის ობიექტურად შეუძლებელია. სასამართლო მიიჩნევს, რომ წინამდებარე შემთხვევაში სესხის გაცემისა და გადასახდელი თანხის ოდენობის მტკიცების ტვირთი, მოსარჩელეს უნდა დაეკისროს. მან უნდა წარმოადგინოს მტკიცებულებები და დაამტკიცოს, რომ 2016 წლის 9 დეკემბერს მოპასუხეს ასესხა 1500 ლარი, რომლის გადახდის ვალდებულებაც მოპასუხემ დაარღვია და აღნიშნულის გამო დაერიცხა პირგასამტეხლო. ასევე უნდა დაანტკიცოს, რომ მოპასუხეს გადასახდელი აქვს ძირითადი თანხაა 130.72 ლარი, პროცენტი 21.18 ლარი, პირგასამტეხლო 48.69 ლარი და საურავი 180 ლარი. სულ 2432.53 ლარი.

3.2.3. თავის მხრივ მოპასუხემ უნდა დაამტკიცოს, რომ მას სესხი დაფარული აქვს.

3.2.4. მტკიცების ტვირთის ამდაგვარი გადანაწილება არ გამორიცხავს მხარეთა უფლებას, წარმოადგინონ ის მტკიცებულებები, რომელიც არაა დაკავშირებული დაკისრებული მტკიცების ტვირთთან, მაგრამ დაკავშირებულია საქმის სადავო ფაქტობრივ გარემოებებთან. ამ გზით ისინი შეძლებენ მოწინააღმდეგე მხარეთა მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებების გაბათილებას. სასამართლო მიიჩნევს, რომ მტკიცების ტვირთის ამდაგვარი გადანაწილება სრულებით შეესაბამება შეჯიბრებითობისა და დისპოზიციურობის პრინციპს და სამართლიანი განაწილებაა.

3.2.5. მოსარჩელემ თავისი არგუმენტების გამყარების მიზნით წარმოადგინა მხარეთა შორის გაფორმებული 2016 წლის 9 დეკემბრის ხელშეკრულება. ამ ხელშეკრულებებით დგინდება, რომ მოსარჩელემ მოპასუხეს 2016 წლის 9

დეკემბერს ასესხა 1500 ლარი. ამდენად ამ მტკიცებულებებით უტყუარად დასტურდება მხარეთა შორის სასესხო ურთიერთობის არსებობა.

იხ. იხ. 2016 წლის 9 დეკემბრის ხელშეკრულება ს.ფ. 14-17

3.2.6. გარდა სესხის ხელშეკრულებებისა, მოსარჩელემ წარმოადგინა საგადახდო გრაფიკი და კლიენტის საგადახდო ბარათი. ამ მტკიცებულებებით უნდა დადგინდეს როდის, რა თანხა უნდა გადაეხადა რ----- ა-----ეს და ასევე უნდა დადგინდეს როდის გადაიხადა თანხები და რა ოდენობის. საგადახდო გრაფიკის მიხედვით მოპასუხეს დასვენების დღის გარდა ყოველდღიურად სესხის დასაფარად უნდა შეეტანა 34.18 ლარი. გადახდა უნდა დაწყებულიყო 2016 წლის 10 დეკემბერს და უნდა დასრულებულიყო 2017 წლის 7 თებერვალს. საგადახდო ბარათით დგინდება, რომ მოპასუხემ 2016 წლის 24 დეკემბერს შესატანი არ შეიტანა, ასევე არ გადაიხადა 26, 27, 28, 29, 30, 31 დეკემბერს. ასევე ხანგრძლივი წყვეტა აქვს იანვრისა და თებერვლის თვეებშიც. საბოლოო ჯამში მან სესხის დაფარვა შეთანხმებულ 2017 წლის 7 თებერვლამდე, ვერ მოახერხა. თითოეული დარღვევის გამო სესხს ერიცხებოდა პირგასამტეხლო და მის მიერ გადახდილი თანხებით იფარებოდა, როგორც ძირი თანხა და სარგებელი, ასევე პირგასამტეხლოც. საგადახდო გრაფიკისა და ბარათის შედარებით დგინდება, რომ მოპასუხემ გადაიხადა 1891.50 ლარი, მაგრამ მის მიერ გადახდილი თანხებით დაიფარა სარგებელი და პირგასამტეხლო. კერძოდ 300.40 ლარით დაიფარა პირგასამტეხლო, ხოლო 1591.10 ლარი გააკლდა ძირ თანხას და სარგებელს. აღნიშნულის შემდეგ მოპასუხეს გადასახდელი დარჩა ძირი თანხა 130.72 ლარი, რასაც უნდა დარიცხვოდა სარგებელი. ამდენად მტკიცებულებათა ანალიზით დგინდება, რომ მოპასუხეს სესხი სრულად დაფარული არ აქვს. მართალია მან 1891.5 ლარი გადაიხადა და ეს თანხა სესხად მიღებულ 1500 ლარზე მეტია, მაგრამ გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ სესხი არამხოლოდ ძირი თანხის დაბრუნებას ითვალისწინებდა, არამედ ის ითვალისწინებდა სარგებელისა და პირგასამტეხლოს დარიცხვასაც. ვადაგადაცილების გამო სესხს დაერიცხა იმ ოდენობის პირგასამტეხლო, რაც ხელშეკრულებით იყო მხარეებს შორის შეთანხმებული. პირგასამტეხლოს და სარგებელის დაფარვის შემდეგ დარჩენილი თანხით დაიფარა სესხის ნაწილი, მაგრამ კიდევ გადასახდელი დარჩა 130.72 ლარი. იხ. გადახდის გრაფიკი. ს/ფ 16-17.

- გადახდის ბარათი.ს.ფ. 26-33

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

4. შემაჯამებელი სასამართლო დასკვნა:

დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი შეფასების საფუძველზე სასამართლო მივიდა დასკვნამდე, რომ სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივად. ძირითადი თანხის და სარგებელის ნაწილში სარჩელი საფუძვლიანია, ხოლო პირგასამტეხლო არაა გონივრულად გაანგარიშებული და უნდა შემცირდეს.

5. კანონები, რომლებითაც სასამართლომ იხელმძღვანელა

__საქართველოს კონსტიტუცია.

_ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი.

_ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი.

6. სამართლებრივი შეფასება

6.1. სასამართლო განმარტავს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის პირველი ნაწილით დაცულია სასამართლოსათვის მიმართვის უფლება. უფლების სასამართლო წესით დაცვის შესაძლებლობა სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობის ერთ-ერთ ფუნდამენტურ პრინციპს წარმოადგენს, ყოველი პირისათვის უზრუნველყოფილია უფლების სასამართლო წესით დაცვა. აღნიშნული გულისხმობს პირის უფლებას, დაიცვას თავისი კანონიერი ინტერესები სასამართლოს მეშვეობით. ამასთან, მნიშვნელოვანია, რომ მხარემ მართლზომიერად გამოიყენოს აღნიშნული უფლება, იდავოს ისეთ საკითხებზე, რომელთა გადაწყვეტაც უზრუნველყოფს მისი დარღვეული უფლების აღდგენას. უფლების რეალიზებისას სასამართლო თანაბრად იცვას ორივე მოდავე მხარის კანონიერ ინტერესებს.

მოსარჩელე ამტკიცებს, რომ მოპასუხეებს სესხისა და თავდებობის ხელშეკრულებების საფუძველზე ეკისრებათ სესხად გაცემული თანხის სრულად უკან დაბრუნების მოვალეობა. სასამართლო განმარტავს, რომ თუ რ----- ა-----ემ მოსარჩელისაგან აიღო სესხი და შეთანხმებულ ვადაში არ დაფარა, მაშინ მისი ასეთი ქმედება უნდა შეფასდეს ვალდებულების შეუსრულებლობის გზით მოსარჩელის უფლებების დარღვევად. ანალოგიურად ვალდებულების დარღვევად უნდა შეფასდეს თავდები პირების მიერ სესხის გადაუხდელობა. მოსარჩელეს უფლება აქვს დარღვეული უფლების აღდგენა მოითხოვოს სასარჩელო წესით. ანუ სარჩელი აღძრას და მოითხოვოს სესხად გაცემული თანხის იმ პირობების შესაბამისად დაბრუნება, რაზეც მხარეები არიან შეთანხმებულნი.

6.2. სასამართლო განმარტავს, რომ ზოგადად მოთხოვნის უფლება შესაბამისი საფუძვლის გარეშე არარსებობს. თანხის გადახდის მოთხოვნას აუცილებლად სჭირდება შესაბამისი ვალდებულების არსებობა (საქართველოს სსკ-ის 317-ე მუხლის პირველი ნაწილი). ვალდებულების წარმოშობისათვის აუცილებელია მონაწილეთა შორის ხელშეკრულება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ვალდებულება წარმოიშობა ზიანის მიყენების (დელიქტის), უსაფუძვლო გამდიდრების ან კანონით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებიდან. არ არსებობს ანაზღაურების მოთხოვნა, ვალდებულების გარეშე, რაც იმას ნიშნავს, რომ მოთხოვნის უფლების არსებობისათვის საჭიროა მოთხოვნის უფლების მქონე მხარე ვალდებულებით ურთიერთიერთობაში იყოს მოპასუხესთან. ანუ მათ შორის უნდა არსებობდეს სახელშეკრულებო ურთიერთობა, ან მისი მოთხოვნა უნდა გამომდინარეობდეს დელიქტური ვალდებულებიდან ან უსაფუძვლო გამდიდრების ან კიდე კანონით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებიდან. ხელშეკრულება ვალდებულების წარმოშობის ერთერთი საფუძველია. იგი ორი ან მეტი პირის ნების გამოვლენაა მიმართული სამოქალაქო სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობის, შეცვლის ან შეწყვეტისაკენ. მისი დადება დამოკიდებულია მხარეთა ნების გამოვლენაზე. დადგენილია, რომ მხარეები სახელშეკრულებო

ურთიერთობაში არიან. მათ შორის დადებული გარიგება ატარებს სესხისა და თავდებობის ხელშეკრულების ელემენტებს. შესაბამისად მხარეებს შორის ურთიერთობა ხელშეკრულებიდან წარმოშობილი ვალდებულებაა. მხარეთა მიერ შეთანხმებული გარიგება შეესაბამება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 319-ე მუხლის პირველი ნაწილისა და 327-ე მუხლის პირველი ნაწილის პრინციპებს. დასახელებული ნორმების მიხედვით მხარეები სარგებლობენ ხელშეკრულების დადების თავისუფლების პრინციპით და მათ უფლება აქვთ კანონის ფარგლებში თავისუფლად დადონ ხელშეკრულებები და განსაზღვრონ ამ ხელშეკრულებათა შინაარსი. ხელშეკრულების პირობა წინასწარ შემუშავებულ ხასიათს არ ატარებს. მხარეებს შეუძლიათ ნებისმიერ საკითხზე შეთანხმდნენ. ამისათვის მათ არ ჭირდებათ რაიმე ნებართვა ან შინაარსის დაცვა. მთავარია მათი შეთანხმება არ ეწინააღმდეგებოდეს კანონს, აკმაყოფილებდეს მორალის ფარგლებს და არ არღვევდეს საჯარო წესრიგს. წინამდებარე შემთხვევაში სესხზე მხარეთა შეთანხმება არ ეწინააღმდეგება კანონს, გამომდინარეობს მორალური პრინციპებიდან და არ არღვევს საჯარო წესრიგს. ამიტომაც სასამართლო მიიჩნევს, რომ მხარეთა შორის დადებული შეთანხმება ნამდვილია.

6.3. წინამდებარე შემთხვევაში მოსარჩელის მოთხოვნა გამომდინარეობს სამოქალაქო კოდექსის 623-ე მუხლის საფუძვლებიდან. დასახელებული ნორმით „სესხის ხელშეკრულებით გამსესხებელი საკუთრებაში გადასცემს მსესხებელს ფულს ან სხვა გვაროვნულ ნივთს, ხოლო მსესხებელი კისრულობს დააბრუნოს იმავე სახის, ხარისხისა და რაოდენობის ნივთი“.

დადგენილია, რომ შპს „უ-----სა“ და რ----- ა-----ეს შორის ვალდებულება წარმოიშვა 2016 წლის 9 დეკემბრის სესხის ხელშეკრულების საფუძველზე, რომლის მიხედვითაც მოსარჩელემ 60 დღის ვადით რ----- ა-----ეს ასესხა 1500 ლარი. სესხს სარეგებლის სახით უნდა დარიცხვოდა დღიურად სესხად გაცემული თანხის 0.27 პროცენტი. მსესხებელი ვალდებული იყო სესხი დაეფარა გრაფიკის მიხედვით. სწორედ ასეთ ურთიერთობას არეგულირებს სამოქალაქო კოდექსის 623-ე მუხლით დადგენილი ქცევის წესი. შესაბამისად მხარეებს შორის წარმოშობილი ურთიერთობა სესხის ხელშეკრულებაა, ამიტომ მხარეებს შორის წარმოშობილი დავა უნდა გადაწყდეს სესხის ხელშეკრულების მარეგულირებელი ნორმებით.

6.4. გარიგების დადების შემდეგ მნიშვნელოვანია დაკისრებულ მოვალეობათა ჯეროვანი შესრულების საკითხები. თითოეულ მხარეს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 316-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე უფლება აქვს მეორე მხარისაგან მოითხოვოს ნაკისრი მოვალეობის შესრულება. თავის მხრივ ამავე კოდექსის 361-ე მუხლის მეორე ნაწილი გარიგების მონაწილეებს ავალდებულებს ვალდებულება შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას. მხარეები ვალდებულნი არიან დასახელებული მოთხოვნობი დაიცვან ზედმიწევნით. მხოლოდ ასეთ შემთხვევაში ჩაეთვლება მათ ვალდებულება შესრულებულად. სესხის ხელშეკრულების დადებისა და ფულის გადაცემის შემდეგ, მოსარჩელემ შეიძინა მოთხოვნის უფლება. კერძოდ რ----- ა-----ისაგან მოეთხოვა სანაცვლო ვალდებულების შესრულება. სესხის ხელშეკრულება ისეთი

ტიპის ხელშეკრულებაა, როდესაც სესხის გაცემის შემდეგ, გამსესხებელს აქვს მხოლოდ მოთხოვნის უფლება და არაა სანაცვლო ვალდებულებით შეზღუდული. თავის მხრივ რ----- ა-----ე ვალდებული იყო ნაკისრი ვალდებულება შეესრულებინა ჯეროვნად, როგორც ამას მოითხოვს საქართველოს სკ-ის 361-ე მუხლის მეორე ნაწილი. ანუ თანხა დაებრუნებინა გადახდის გრაფიკში მითითებული ოდენობით და დათქმულ დროში. ასეთი მოვალეობა მას უჩნდება ვალდებულების შინაარსიდან გამომდინარე, რადგანაც ვალდებულება ისეთი სამართლებრივი ბორკილია, რომელიც ერთ მხარეს შესაბამისი საფუძველის არსებობისას აიძულებს მეორე მხარის სასარგებლოდ შეასრულოს გარკვეული მოქმედება. მხარეები სახელშეკრულებო ვალდებულებაში იყვნენ, ამიტომ მოსარჩელის მიერ ვალდებულების შესრულებას უნდა მოჰყვეს მოპასუხის მიერ ვალდებულების აუცილებელი შესრულება. რ----- ა-----ემ დაარღვია ვალდებულება და შეწყვიტა სესხის დაფარვა, რითაც დაარღვია თავისი მოვალეობა ვალდებულების სრული და ჯეროვანი შესრულებისა, ასევე მოსარჩელის კანონიერი ინტერესი. ასეთი ქმედება ეწინააღმდეგება სესხის ხელშეკრულების პირობებს და წარმოადგენს ხელშეკრულების დარღვევას. მას გადასახდელი აქვს ძირითადი თანხა 130.72 ლარი. ვალდებულების შესრულებისა და მხარეთა თანასწორობის აღდგენის მიზნით, რ----- ა-----ე ვალდებულია მოსარჩელეს გადაუხდოს სესხად მიღებული თანხა. აღნიშნულიდან გამომდინარე სასამართლო მიიჩნევს, რომ ძირითადი თანხის დაკისრების ნაწილში სარჩელი საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს სრულად.

6.5. სამოქალაქო კოდექსის 625-ე მუხლით „სესხისათვის მხარეთა შეთანხმებით შეიძლება გათვალისწინებულ იქნეს პროცენტი“.

დადგენილია და მხარეები არ დაობენ მასზე, რომ მხარეთა შეთანხმებით სესხის ხელშეკრულება სასყიდელიანია იყო. მხარეებს განსაზღვრული ჰქონდათ მყარი საპროცენტო განაკვეთი - დღიური 0.27 %-იანი სარგებლის დარიცხვა. რ----- ა-----ეს უნდა გადაეხადა ის სარგებელი, რაც დაწესებული იყო ხელშეკრულებით. სარგებლის გადახდა ისეთივე ვალდებულებაა, როგორც ძირითადი თანხის გადახდის ვალდებულება. ამიტომ მოპასუხეს სარგებლის გადახდის ვალდებულებაც უნდა შეესრულებინა საქ. სკ-ის 361-ე მუხლით დადგენილი წესის შესაბამისად. მას ხელშეკრულებით ეკისრებოდა ყოველთვიური საპროცენტო სარგებლის გადახდის ვალდებულება. რ----- ა-----ემ სარგებელი არ გადაიხადა, შესაბამისად გადასახდელი დარჩა, როგორც ძირითადი თანხა, ასევე მასზე დარიცხული პროცენტი. მას გადასახდელი აქვს სარგებელი 21.18 ლარი. ამ ნაწილშიც სარჩელი საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

6.6. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 417-418-ე მუხლების მიხედვით, პირგასამტეხლო არის მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრული ფულადი თანხა, რომელიც მოვალემ უნდა გადაიხადოს ვალდებულების შეუსრულებლობის ან არაჯეროვნად შესრულებისათვის. ხელშეკრულების მხარეებს შეუძლიათ თავისუფლად განსაზღვრონ პირგასამტეხლო, რომელიც შეიძლება აღემატებოდეს შესაძლო ზიანს. შეთანხმება პირგასამტეხლოს შესახებ მოითხოვს წერილობით ფორმას.

განსახილველ შემთხვევაში ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ ვადაში თანხის დაუბრუნებლობისათვის პირგასამტეხლო, მხარეთა შორის წერილობით არის შეთანხმებული და ის მხარეთა შორის დავას არ იწვევს. ხელშეკრულებით მხარეები შეთანხმდნენ მასზე, რომ სესხის თანხისა და მასზე დარიცხული საპროცენტო სარგებელის დადგენილ ვადაში გადაუხდელობისას, მსესხებელი გადაიხდის ჯარიმას ნარჩენი სესხის 1.5 %-ის ოდენობით ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე. ხელშეკრულების მეცხრე მუხლით თუ მსესხებელი დამატებით ვადაში არ დაფარავს დავალიანებას, მაშინ პირგასამტეხლოდ 1.5 %-ის დარიცხვა ჩერდება და დავალიანების თანხას დაერიცხება ჯარიმა დავალიანებად დარჩენილი თანხის 12 %.

პირგასამტეხლო ვალდებულების შესრულების უზრუნველყოფის საშუალებაა. მისი მიზანია ხელშეკრულების მხარეთა იძულება ვალდებულებების ჯეროვანი შესრულებისაკენ. თითოეულმა მხარემ უნდა გააცნობიეროს, რომ მის მიერ ვალდებულების არაჯეროვან შესრულებას მოჰყვება პასუხისმგებლობა და გარდა ძირითადი ვალდებულების შესრულებისა, დამატებით დაეკისრება საჯარიმო სანქცია. დამატებითი ხარჯების გაწევის თავიდან აცილების მიზნით, თითოეულმა მხარემ დროულად და ჯეროვნად უნდა შეასრულოს ნაკისრი ვალდებულება. ამასთან პირგასამტეხლო წარმოადგენს ზიანის ანაზღაურების მინიმალურ მოთხოვნას. მისი გადახდა ეკისრება იმ პირს, ვინც დაარღვევს ხელშეკრულების პირობებს.

დადგენილია, რომ რევაზ ხალვაშმა არ შეასრულა თავისი ვალდებულება და სესხი მასზე დარიცხული პროცენტით არ გადაიხდა გრაფიკის მიხედვით. მას გადასახდელი აქვს ძირითადი თანხა 130.72 ლარი და პროცენტი 21.18 ლარი. ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო მოპასუხეს უნდა დაეკისროს ხელშეკრულებით დადგენილი პირგასამტეხლოს გადახდა. ხელშეკრულების დარღვევიდან სარჩელის აღძვრამდე პერიოდში შესრულების ვადაგადაცილების მიხედვით კუთვნილი პირგასამტეხლოს ოდენობაა 228.69 (პირგასამტეხლო და საურავი) ლარი.

6.7. სამოქალაქო კოდექსის 420-ე მუხლით „სასამართლოს შეუძლია საქმის გარემოებათა გათვალისწინებით შეამციროს შეუსაბამოდ მაღალი პირგასამტეხლო“. სასამართლო აღნიშნავს, რომ პირგასამტეხლოს მიზანია მოვალის პასუხისმგებლობის ამაღლების მცდელობა. მოვალემ პირგასამტეხლოს თავის არიდების მიზნით კრედიტორის წინაშე ვალდებულება უნდა შეასრულოს ჯეროვნად და დროულად. ასევე მისი მიზანია ვალდებულების დაყოვნებით კრედიტორზე მიყენებული ზიანის კომპენსირება და დარღვეული უფლების აღდგენა. პირგასამტეხლოს მიზანი არაა კრედიტორის გამდიდრება მოვალის ხარჯზე. შესაბამისად, პირგასამტეხლო უნდა იყოს ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ვალდებულების დარღვევის თანაზომიერი და გონივრული. მოცემულ შემთხვევაში კანონმა სასამართლოს მიანიჭა უფლება კონკრეტული გარემოებების გათვალისწინების შედეგად შეამციროს პირგასამტეხლოს ოდენობა. სასამართლოს მიაჩნია, რომ პირგასამტეხლოდ გაანგარიშებული თანხის ოდენობა არ არის

ვალდებულების დარღვევის თანაზომიერი და გონივრული. პირგასამტეხლო უნდა იყოს ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ვალდებულების დარღვევის თანაზომიერი და გონივრული. მოცემულ შემთხვევაში სასამართლოს მიაჩნია, რომ პირგასამტეხლო არ არის ვალდებულების დარღვევის თანაზომიერი და გონივრული. აუცილებელია გათვალისწინებული ის ზიანი რაც მოსარჩელემ მოპასუხის მიერ ვალდებულების შეუსრულებლობით განიცადა. შესაბამისად თანასწორობის აღდგენისა და ბალანსის დაცვის მიზნით პირგასამტეხლო უნდა შემცირდეს 100 ლარამდე (შესაბამისი პროცენტული ერთეულის შესაბამისად).

6.8. სამოქალაქო კოდექსის 891-ე მუხლის პირველი ნაწილით „თავდებობის ხელშეკრულებით თავდები კისრულობს ვალდებულებას, თავდებად დაუდგეს კრედიტორის წინაშე მესამე პირს ამ უკანასკნელის ვალდებულების შესასრულებლად“. ამავე კოდექსის 893-ე მუხლის პირველი წინადადებით „თავდების ვალდებულებისათვის განმსაზღვრელია შესაბამისი ძირითადი ვალდებულების არსებობა“. ხოლო 895-ე მუხლით „თუ თავდები კისრულობს პასუხისმგებლობას სოლიდარულად ან სხვა თანაბარმნიშვნელოვანი სახით, მას შეიძლება წაეყენოს მოთხოვნა იძულებითი აღსრულების მცდელობის გარეშე, თუ ძირითადმა მოვალემ გადააცილა გადახდის ვადას და უშედეგოდ იქნა გაფრთხილებული, ანდა მისი გადახდისუუნარობა აშკარაა“.

საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებით დგინდება, რომ რ----- ა-----ესთან დადებული სესხის ხელშეკრულების უზრუნველყოფის მიზნით მოსარჩელემ თავდებობის ხელშეკრულება დადო გიორგი ძინძიბასთან. მან იკისრა ვალდებულება რ----- ა-----ესთან ერთად აგოს პასუხი სესხის ხელშეკრულების პირობების შესრულებაზე. სამოქალაქო კოდექსის 893 და 895 მუხლმა დაადგინა, რომ თავდებმა პირმა ძირითად მევალესთან ერთად ან მის გარეშე პასუხი აგოს იმ ვალდებულებებზე იმ ფარგლებში, რა ვალდებულების შესრულებაზეც განაცხადა თავდებობა. აღნიშნულიდან გამომდინარე სარჩელი თანხის დაკისრების ნაწილში, როგორც რ----- ა-----ის ასევე ი----- ძ-----ის მიმართ, საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყოფილდეს.

7. საპროცესო ხარჯები:

7.1. „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის თანახმად, სახელმწიფო ბაჟი არის საქართველოს ბიუჯეტებში შენატანი, რომელსაც იხდიან ფიზიკური და იურიდიული პირები სახელმწიფოს მიერ მათი ინტერესების შესაბამისი იურიდიული მოქმედებების შესრულებისათვის და სათანადო საბუთების გაცემისათვის. ამავე კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტით კი განსაზღვრულია სახელმწიფო ბაჟის გადამხდელი სუბიექტები და გათვალისწინებულია, რომ სახელმწიფო ბაჟის გადამხდელად ითვლებიან ფიზიკური და იურიდიული პირები, რომელთა ინტერესებიდან გამომდინარეც სპეციალურად რწმუნებული დაწესებულებები ასრულებენ იურიდიულ მოქმედებებს და გასცემენ შესაბამის საბუთებს.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის

თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფოს ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ბაჟი შეადგენს სარჩელზე დავის საგნის (სადავო თანხის) ღირებულების 3%-ს, მაგრამ არანაკლებ 100 (ასი) ლარისა, ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა პირველი ინსტანციის სასამართლოში იურიდიული პირებისათვის არ უნდა აღემატებოდეს – 5 000 ლარს.

მოცემულ შემთხვევაში საქმეზე გადასახდელი სახ. ბაჟის ოდენობა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის და ამავე კოდექსის 41-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ პუნქტის და 39-ე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისი გაანგარიშებით შეადგენს 50 ლარს. სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივად. შესაბამისად ბაჟის თანხა მხარეებს შორის უნდა განაწილდეს სარჩელის დაკმაყოფილების პროპორციულად (თითოეულ მხარეს 25-25 ლარი).

8. უზრუნველყოფის ღონისძიებასთან დაკავშირებული საკითხები:

საქმეზე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებული არაა.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 243-244-ე, 247-249-ე, 257-ე, მუხლებით და

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა:

1. შპს „უ-----ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.
2. რ----- ა-----ეს და ი----- ძ-----ეს მოსარჩელის სასარგებლოდ სოლიდარულად დაეკისროთ სესხის ძირი თანხის 130.72 ლარის, სარგებელის 21.18 ლარის და პირგასამტეხლოს 100 ლარის გადახდა.
3. მოსარჩელეს სახ. ბაჟის სახით დაეკისროს 25 ლარის გადახდა. მოსარჩელეს ბაჟი გადახდილი აქვს.
4. მოპასუხეებს სოლიდარულად დაეკისროთ მოსარჩელეს აუნაზღაურონ წინასწარ გადახდილი ბაჟის ნაწილი 25 ლარი.
5. გადაწყვეტილება საბოლოოა და მასზე საჩივარი არ დაიშვება. იგი გამოცხადებისთანავე შედის კანონიერ ძალაში.

მოსამართლე:

გოჩა ფუტყარაძე

